

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΤΟΣ 7ο Αρ. Φύλλου 70 ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΧΟΡΤΟΘΕΡΤΣ 1995

ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

ΠΟΝΤΙΑΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ "ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ"

του Τάσου Καρβουνίδη

- Στη Βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο σημαντικό ιστορικό ρόλο διαδραμάτισαν οι φρουροί των εσχατιών της Βυζαντινής Επικράτειας, οι ονομαζόμενοι "Ακρίτες", ως προστάτες των άκρων. Οι Ακρίτες ακολουθώντας ταυτίστηκαν με τους φρουρούς των συ-

νόρων της Αυτοκρατορίας της Τραπεζούντας, τελευταίο προπύργιο της Ελληνικής Ορθόδοξης Ανατολής. Από την ιστορική αυτή πορεία ο Ελληνισμός των βόρειων παραλίων της Μικράς Ασίας, ο Ποντιακός Ελληνισμός

προσέλαβε το προσωνύμιο "Ακρίτες", όρος και έννοια με την οποία συνειδητά συνδέθηκε και περήφανα αποδέχθηκε και ο ξεριζωμένος πληθυσμός της περιοχής αυτής, οι Πόντιοι πρόσφυγες, μετά την Μικρασιατική Καταστροφή. Σίγουρα δεν πίστευαν ότι η μοίρα θα τους επεφύλασσε την εξοχή έκκληση της ιστορικής αποστολής των ως Ακριτών και της νεότερης Ελληνικής Επικράτειας, να τους κάνει διπλάδι και πάλι φρουρούς των συνόρων της σύγχρονης Ελλάδας και διπλο στο πιο ευαίσθητο κομμάτι της, στη Βόρεια Ελλάδα.

Βόρειων εσχατιών της Πατρίδας μας, οι Ακρίτες των συνόρων της Μακεδονίας και ολόκληρης της Βόρειας Ελλάδας.

Γνωρίζουν οι Πόντιοι, ακόμη και οι νεότερες γενιές που τίποτε δεν έχασαν από την εθνική περηφάνεια και αγωνιστικότητα των προγόντων τους, ότι έχουν μέγα χρέος απέναντι στην ιστορική τους αποστολή, να προστατεύουν τα άγια χώματα της Μακεδονίας τους. Έχουν την αποφασιστικότητα και μαχητικότητα να αποτρέψουν κάθε ενδεχόμενο άλλου ξεριζωμού, να μην επιτρέψουν άλλες χαμένες πατρίδες.

Ας έχουν λοιπόν υπ' όψιν τους όλοι εκείνοι που μπκανορραφούν και παίζουν στις πλάτες των λαών, ότι τούτη η Μακεδονία κλείνει στις αγκαλιές της μία τεράστια δύναμη. Κοντά στην αναμφισβήτητη ελληνικότητά της, κοντά στην ιστορία που τη συνοδεύει από αιώνες με την ελληνική παρουσία και δημιουργία, έχει μία ολόκληρη στρατιά Ακριτών, των Ποντίων, που η ιστορία τους έταξε φρουρούς των συνόρων του Ελληνισμού, φρουρούς της Μακεδονίας μας.

Το ιστορικό ενός λίθινου σταυρού

Γράφει ο Ορ. Σιδηρόπουλος

Χιλιάδες προσκυνητές της Παναγίας Σουμελά στα υψώματα της Καστανιάς ευλαβικά προσευκόμενοι, πορεύονται προς το Αγίασμα και προηγουμένως να λάμπει μέσα στα ερείπια.

Πόσοι απ' αυτούς σκόλασε το βλέμμα για να θαυμάσουν ένα μεγαλοπρεπή λίθινο σταυρό εντοιχισμένο, πάνω από το αγίασμα; Και πόσοι είναι αυτοί που διάβασαν την εντοιχισμένη κάτω από το λίθινο σταυρό μπρούτζινη πλάκα;

"Μονή Παλαιφάτου Σουμελά Σηπληαίου,

αγιάσματος κόσμος από έτους 383,

υπερκείμενος λίθινος σαιτός ποτιόθεν μετενεχθείς ώδε εντοιχισται έτει σωτηριώ 1957,

Παύλου Ελλήνων βασιλευόντος".

Τον λίθινο αυτό σταυρό μετέφερε το 1953 από τη Μονή της Παναγίας Σουμελά του Πόντου, ο αείμνηστος Ελευθέριος Ελευθεριάδης, βουλευτής Πιερίας και εξαιρέτος Λαογράφος.

Ιδού με ποιά λόγια περιγράφει ο ίδιος το περιστατικό που τον οδήγησε στη μεγάλη απόφαση:

"... Εσκυφα και φίλησα

τα ερείπια κι όταν ανασήκωσα το πρόσωπό μου αντίκρυσα τα δάκρυα της Παναγίας και το σταυρό του αγιάσματος να λάμπει μέσα στα ερείπια.

Φεχμή, φώναξα στον Τούρκο συνοδό και συμβαθητή μου. Αυτή την πέτρα που φέρνει το Σταυρό λαξευμένο επάνω της, μπορούμε να την πάρουμε μαζί μας; Θα την πάω στο Νέο Ναό της, που κτιζουμε εμείς οι Πόντιοι χριστιανοί εκεί στην Ελλάδα. Πάρε εσύ την πέτρα, Φεχμή, κι εγώ πηγαίνω να πάρω κόμμα από την θέση της Αγίας Τράπεζας.

"Παναγιά, βοήθησέ με, είπε ο Φεχμή και πήρε την πέτρα στον ώμο του".

Με την πέτρα αυτή (29 κιλά) νόμιζα πως φέρνω

μαζί μου όλα τα ερείπια των εκκλησιών του Πόντου.

Με το λίγο κόμμα που προσκόμισα από τα λείψανα της Αγίας Τράπεζας, νομίζω και πιστεύω ότι προσεκόμισα τα κόμματα και τα οστά των νεκρών χριστιανών για να αναπαυθούν στο θείο τούτο Μουσουλείο της χριστιανισσύνης, εδώ στη νέα κατοικία της Παναγίας Σουμελά".

Αυτή είναι η ιστορία του μεγάλου λίθου, που είναι σήμερα εντοιχισμένος πάνω από το αγίασμα της Παναγίας Σουμελά.

Ορ. Σιδηρόπουλος

Σημ.: Αναδημοσιεύεται από την "Κυριακάτικη Ποντιακή σελίδα του ΛΑΟΥ".

Η γιαγιά που έφυγε

Του Γιάννη Αλεξιάδη

Τακτική στην Εκκλησία η ποντία γιαγιά και σαν αυτήν πολλές με τις παραδόσεις τους.

Παίρνει το κεράκι της και προχωρεί στο προσκυντήριο, αλλά της δημιουργείται ένα παράπονο και με πόνο το εκδηλώσει:

- Κύριε Επίτροπον!!! Πού είναι ο άγιος να προσκυνώ;

- Δεν έχουμε γιαγιά, τις εικόνες όλων των αγίων, πώς είναι δυνατόν;

Η γιαγιά μας λυπήθηκε πολύ, αλλά ο Επίτροπος λογικός, έξυπνος και εφευρετικός το ανακάλυψε σε μερικές ημέρες.

Πρόσπεξε στην κορυφή του τέρμπλου στη σειρά είχε εικόνες και δώδεκα απ' αυτές απεικόνιζαν τους μήνες του έτους, τότε κατέβασε μερικές και διέπιστωση ότι σε κάθε εικόνα του μηνός ήταν και οι άγιοι (ορισμένοι) του ίδιου μήνα σε τετραγωνάκια ανάλογα.

Θυμήθηκε, τότε, ο καλός Επίτροπος, πως στην πατρίδα του παπάς έλεγε στο Νεωκόμο, "πρόσεξε, σύριο είναι πρωτομηνιά, να αλλάξεις το Μηναίο", και οι πιστοί εγνώριζαν το Μηναίο, ήτοι η εικόνα του μηνός. Το πρόσεκαν και καιρετούσαν τον άγιο της εορτής της ημέρας, τον άγιο στο ορισμένο τετραγωνάκι.

Αμέσως πλέον ο Επίτροπος κατεβάζει την σκεπτική εικόνα του μη-

νός και την τοποθετεί στο προσκυντήριο.

Ερχεται σε μερικές ημέρες η καλή Ποντία γιαγιά, σε μία μικρή εορτή και βλέπει και χαρούμενη προσκυνά και λέγει:

- Μπράβο, μπράβο, Επίτροπον, Εύρες τον Άγιο!

Η ιστορία, λοιπόν λέει πως στην κορυφή των τέμπλων υπήρχαν τα Μηναία.

Αυτή η γιαγιά έπαιρνε τα κεριά της και ο έτερος των Επιτρόπων θύμωνε, γιατί δεν πληρώνε και ο άλλος, ο λογικός του θύμιζε:

- Μην της πεις τίποτε, κατάλαβες;

Και μία ημέρα η γιαγιά δίνει ένα χαρτονόμισμα στο παγγάρι και αραδιάζει την τάδε ημέρα πήρα τόσα κεριά, την τάδε τόσα και λοιπά κρατήστε τόσα χρήματα.

- Τα βλέπεις κύριε συνάδελφε Επίτροπε; Τί κάνει η γιαγιά και ήθελες να μιλήσεις;

Την θυμήθηκε την γιαγιά όταν προ ημερών την ώρα που πήγαινα να καιρετώ είδα μπροστά μου μία γιαγιά που την παρομοίασα μ' εκείνην, αλλά φυσικά Μηναίο δεν υπήρχε. Αυτά για την Ποντία γιαγιά του παρελθόντος.

Σημ.: Ευχαριστούμε τον κ. Γιάννη Αλεξιάδη και γι' αυτό το φιλοπονιακό του κείμενο.

Σαν ένα ορμητικό ποτάμι με κατακάθαρα και δροσερά νερά σκορπίστηκαν στο χώρο της Ελληνικής Επικράτειας, αλλά κυρίως στην περιοχή της Βόρειας Ελλάδας και διπλο στον της Μακεδονίας. Ολόκληρη η Μακεδονία, απ' άκρη σ' άκρη, κατοικείται από Ποντίους, που, μέσα στην τραγωδία του ξεριζωμού, είχαν την αγωνιστικότητα και την τόλμη, βαθείά μέσα στην ψυχή τους, να φέρουν υπέρροχα την αίσθηση του Ελληνισμού και της Ορθοδοξίας. Λαός περήφανος, εργατικός και γενικά προοδευτικός οι Πόντιοι άλλαξαν τον χαρακτήρα της Μακεδονίας, έχοντας σαν προπύργιο και ορμητήριο την Θεσσαλονίκη και ως λάβαρο την Παναγία τη Σουμελά. Με τεράστιες ψυχικές και ηθικές δυνάμεις ρίζωσαν στη Μακεδονία, δημιούργησαν και μεγαλούργησαν, έτσι που, χωρίς υπερβολή, σήμερα να έχει η Μακεδονία έντονη τη σφραγίδα του ποντιακού χαρακτήρα.

Και το φέρον οι καιροί, οι ιστορικές σύγχρονες εξελίξεις, η Μακεδονία να βρίσκεται στο "στόχαστρο" κινήτων κινήτων, το φέρον οι καιροί ο ποντιακός ελληνισμός να αναδεικνύεται και πάλι ο φρουρός των

ΑΞΙΟΙ ΛΑΜΠΑΔΗΔΡΟΜΟΙ...

Του κ. Ανδρέα Εθ. Ταταρίδη

Προε των είχα διαβάσει στον "Σχολιαστή" ένα εκτεταμένο άρθρο, γραμμένο από τον ιδιόρρυθμο συγγραφέα κ. Ηλία Πετρόπουλο, ο οποίος ζει μόνιμα στο Παρίσι.

Στο άρθρο του αυτό, αφιερωμένο ολόκληρο

στους Πόντιους, διετιέμετο ο Πετρόπουλος ότι η ποντιακή διάλεκτος μοιραία θα σβύσει σιγά - σιγά.

Αν και κάτι τέτοιο δεν

διαφαιίνεται να πραγματοποιηθεί, ούτε στην επόμενη γενιά, σφού οι νέοι των χωριών της Μακεδονίας μας, όπου και το συνηθέστερο τμήμα του

ποντιακού ελληνισμού (στον ελλαδικό ιδίως χώρο) κρατούν ακόμη γερά ότι το ποντιακό κι επομένως και την ποντιακή διάλεκτο.

Για μένα (και δεν το λέω από πείσμα ή... σοβινιστική διάθεση, αλλά γιατί το πιστεύω ενσυνείδητα), εφ' όσον υπάρχουν πάντοτε νέοι άνθρωποι με σταθερή πίστη και αγάπη στο ποντιακό ιδεώδες, ο Πόντος θα ζει εσσει και στις καρδιές μας και στις ενέργειές μας!

Πού σπηρίω την τόση αισιοδοξία μου; Μα που άλλου, παρά στη δική συνέχεια στην 4η σελ.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΘΑ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΙ Η Ε.Λ.Β. ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΣΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Εκδήλωση για να τιμήσει τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης του Νομού Ηραθίας θα διοργανώσει η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας.

Για το θέμα αυτό από

την ΕΛΒ ανακοινώθηκαν τα εξής:

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας είναι ένα από τα πλέον δραστήρια σωματεία με πολλές εκδηλώσεις μέσα και έξω από

την Ελλάδα.

Η μεγάλη της πολιτιστική προσφορά οφείλεται σε πολλούς παρσωντες. Μεταξύ αυτών διακρίνεται ο τοπικός Τύπος και συνέχεια στην 2η σελ.

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ
ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ
Οικονομολόγος - Συγγραφέας
Θουκυδίδη 2 - Τηλ. 0331 - 25.282
ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΤΣΙΚΑΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.
"ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ"
ΤΗΛ. 0331/66.913 - FAX
0331/66.979

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός
Τηλ. 0331 - 28.356

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 1.000 Δρχ.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ**ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"**

* Οι στίλβες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του

* Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται

**ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ
ΘΑ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΙ
Η Ε.Λ.Β. ΓΙΑ ΤΑ
ΜΕΣΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ**

Συνέχεια από την 1η σελ. θάρρύνουν μάλιστα σοβαρές πρωτοβουλίες, προτείνουν λύσεις και δίνουν ανυποχώρητα τη δύσκολη μάχη της προόδου.

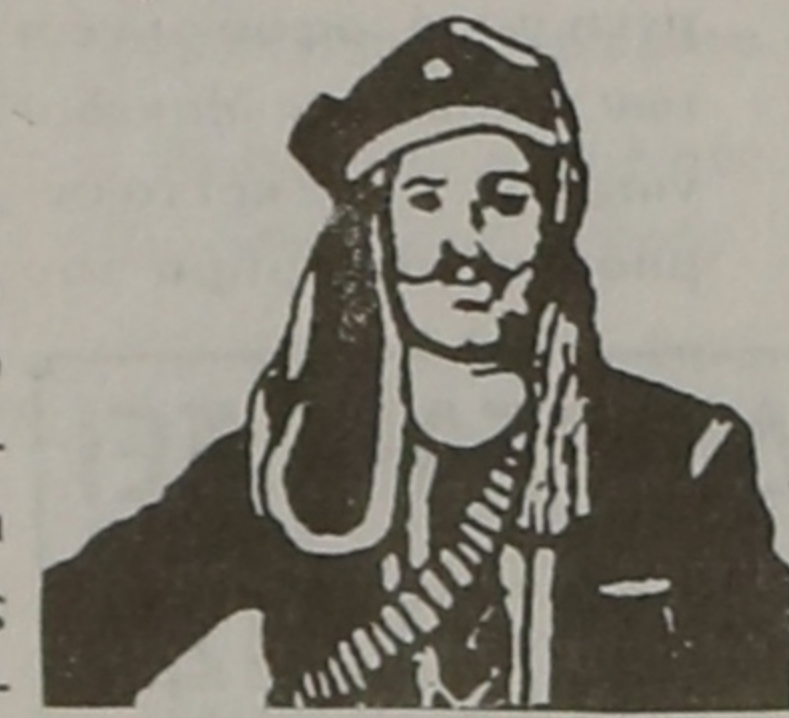
Όλα αυτά τα χρόνια στάθηκαν στο πλευρό μας αφιλοκερδώς με μόνο κίνητρο την ανησυχία για ένα καλύτερο αύριο. Εναντί στο πνεύμα της εποχής, που έχει σαν κυρίαρχο στόχο το υλικό κέρδος, κράτησαν στο φως της δημοσιότητας κάθε προγραμματισμένη μας εκδήλωση προβάλλοντας ταυτόχρονα το επιτελούμενο έργο της Λέσχης.

Αυτό το ανυστερόβουλο ενδιαφέρον δεν περιορίζεται μόνο στο χώρο του σωματείου μας. Έχει πανημεριακό χαρακτήρα και όχι μόνο. Εκτείνεται και αγκαλιάζει την πνευματική ζωή του τόπου μας, τα καυτά προβλήματα του Νομού και τις ευγενείς φιλοδοξίες των κατοίκων του. Εν-

θάρρύνουν μάλιστα σοβαρές πρωτοβουλίες, προτείνουν λύσεις και δίνουν ανυποχώρητα τη δύσκολη μάχη της προόδου.

Για τις πολύτιμες αυτές υπηρεσίες η παρούσα διοίκηση της Ευξείνου Λέσχης αισθάνεται την ηθική υποχρέωση να διοργανώσει εντός του προσεχούς Φθινοπώρου εκδήλωση - χορό προκειμένου να εκφράσει δημόσια τις θερμές τις ευχαριστίες στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και να απονεμίσει τιμητικές διακρίσεις.

τα μέσα μαζικής ενημέρωσης της πόλης μας. Η καρποφόρα τους συμπα-

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η εφημερίδα μας παρακολουθεί με πολύ μεγάλο ενδιαφέρον τις διάφορες δραστηριότητες που αναπτύσσονται τα Σωματεία μας και φιλοδοξεί να βρίσκεται πάντα στο πλευρό τους και με κάθε τρόπο να συμπαραστέκεται στο έργο τους. Και γι' αυτό απευθύνεται προς όλα τα Σωματεία με την παράκληση να αποστέλλουν τακτικά κάθε τι που αφορά την δραστηριότητά τους, ώστε έγκαιρα να δημοσιεύεται. Γνωρίζουμε ότι τα Σωματεία θα εκτιμήσουν την προσφορά αυτή του "Αργοναυτή", ώστε τακτικά να τον ενημερώνουν για θέματα που αναφέρονται στη δραστηριότητά τους.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ**ΑΝΕΚΔΟΤΑ**

**Σώσον Κύριε
τον λαόν σου. Καβέ
κι θέλω**

Εναν ημέραν, αδά και πενήντα χρόνια εμπροστά, ο Πρωτόπασ της Σουρμενή, ο Ποπαγιώρης, εκάθοντο σ' έναν καφενεϊόν τη Χανή και έπινεν την καβέν ατ. Σ' ατό απάν εσέβεν 'ς σο καφενεϊόν ο Μεξεζιότες ο ποπάς, ο Ποπαγιώρης ο μικρόν, και εκάτουν 'ς σο γιάν ατ.

- Καλό ντο έρθεσ, λέει ατον ο Πρωτόπασ, εσέν εράεβα! Τη Δευτέρα θα πάγω σην Τζος σου παρκάρ και ντο έρται η Πέφτι έκομε μνησασία να πας να φωτίσεις και της Τσικολή.

- Καλόν, είπεν ο μικρόν ο Ποπαγιώρης, και αστ' εκάτουν ελίγον κι άλλο, εσκώθεν να πάει 'ς σο σπίν' ατ.

Σο δρόμον είδεν ατον ο ποπ' Αναστάσης τη Καρακαντσίς. τός πας επαπακάλεσεν άτονα να φωτίξ' το χωρίον ατ', να παίγνεν κι ατός σην Πογαλού σου παρκάρ.

- Καλόν, είπεν και σ' ατόν 'ς σο, άμα τιδέν κι είπεν άτασιν ντο θα φωτίξ και τη Τσικολή.

Ερθεν η Πέφτι, εσκώθεν σύμπιρνα εφώτισεν ληγορτά - ληγορτά τη Μεξεζή το χωρίον' απ' ύστερα τρεχτά - τρεχτά εφώτισεν τη Τσικολή και έναν ώραν εθέλναμε σο μεσημέρ' ονά επρόφτασε και ση Καρακαντσί.

Ερχίνεσεν ασά Χατζπανάντικα τ' οσπίτια, ασ'

ένα την πόρταν έμπαινε και ασ' άλλο εβγαίνεν' έφτασεν ση Κιλίτζ τ' οσπίτ' ασήν πόρταν απάν ερχίνεσεν να ψάλ': "Σώσον Κύριε τον λαόν σου". Η Παρθένα τη Κιλίτζ άμον νι' έκουσεν την λαλιάν ατ', έβαλεν τη τρεζβέ σ' οτζάκ να φτιάνει ατον καβέν. Ο ποπάς εστοκάστεν ατεν' και για να μη χάν καιρόν, σο ψάλσιμον ανάμεσα λέει ψαλιτά "Καβέ κι θέλω... και ευλόγησον την κληρονομίαν σου".

Η Παρθένα εγροϊκ' σεν νι' αληγορεί ο ποπάς για να προφτάν' και άμον νι' εδώκεν σο κέρν' ατ το πέντε καπικό ο ποπάς άμάν ερούξεν εξ και σην αυλαίαν ετελείωσεν το τροπάρ' "... δια του Σταυρού πολίτευμα".

Σ' ενάμ'ς ώραν, απάν - αφκά εποικεν τη Καρακαντσί, οσπίτ' αφώτιγον 'κι εφήκεν, εκατήθεν σο Χάν' έστειλεν επήρεν ασό σπίν' ατ' τ' αναλαγάδια τ', εξήθεν σην Ασσού και επρόφτασεν έψαλεν και σην κανόνα, επ' εκεί πάλ, επήρεν το ψαλιτικόν ατ, κι αστ' εκλώσεν ση Μεξεζή επρόφτασεν ένοιξεν ως του βραδύ ο-

κτώ κολοκυνθή φωλιδια και εροκόπησεν και εδιπλήρησεν την ποταμέαν ατ'.

Αοίκος προκομμένος και αληγορτός άμον ανιμιδα ποπάς έτονε ο μακαρίτες. Λαφρόν η νύχτα τ'.

**Κόψον τη λαλί
σ' ζεβζέκ**

Ο Μίτον του Κεσόεγλου αστ' τ' εκάτσε 'ς σο χωρίον ατ' σου Καρακα-

ντοπ' δέσκαλος τέσσερα - πέντε χρόνια κι ύστερα ένοιξε λαουτζιδικό 'ς σό γιαλό αφκά 'ς σο παζάρ σο Χουμουρκιάντων.

Εκεί είχε εσνάφ τον Ισμαήλ τον Κιραλέ - ογλου ασή Φιληπού. Ο Μίτον επέρνεν εφημερίδα το "Νεολόγο" και ο Ισμαήλς, δεβασμένος όπως έτονε κι' ατός, το τούρκι την εφημερίδα την "Σαμπάκ".

Αυτά κι είκανε δουλείας εκαθόσασε 'ς σό μαγαζί του Ισμαήλ και εδέβαζανε τα εφημερίδας και έλεγαν για την πολιτικήν. Εναν ημέραν εσί-

μωσεν ατς ένας άλλος Τούρκος κι ασ τ' έκουσε ελίγο και εγροϊξε ντό ελεγάνε κόφτι' το λόγο του Μίτου και αγρά - αγρά λέει ατον:

- Μίτο, τζορμπατζή, εσείς οι Ρωμαίοι τοι Γιουναυλήδες αγαπάτε ασ' εμάς τοι Τούρκς και πολλά.

Ο Ισμαήλς καιρό κι χάν' και με ένα ταζίρ λέει τον Τούρκο.

- Κόψον τη λαλί σ' ζεβζέκ... Κι άμ' εσύ πως έν και αγαπάς κι άλλο πολλά τοι Τούρκς τ' Αζερμπαϊτζανή α σοί Ρωμείς τ' εμέτερον, που ζούνε

με τ' εμάς!

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

σεύτελον = τεύγλο
σιλεύω = σφουγγαρίζω
σιρινεύω = υποφέρω
σκιρρά = κοντρά
σσί = γενιά
σοκεύω = ξηλώνω
σολούκ = αναπνοή
σουβατεύω = σουβατίζω
σούγλα = σούβλα
σουγλίν = σουβλί
σοπογγίζω = σκουρίζω
στα = στάσου

**Διάφοροι ποντιακοί χοροί
και η σημασία τους**

1) Οι χοροί το Τρομακτόν, το Κότσ', ο Λασινας και ο Σερρακορός χορευόντουσαν με υψημένα χέρια.

2) Οι χοροί Κότσαρι και Πατούλας οι χορευτές κρατούνται από τους ώμους

3) Στους υπόλοιπους χορούς οι χορευτές κρατούνται από τα χέρια.

4) Όλοι οι ποντιακοί χοροί είναι κυκλικοί πλην των Κοτσαγγέλ', Κότσ', Χαιρεαννίτσα, Λασινας, Εμπροσί' και Σέρα.

5) α) Οι χοροί Τρομακτόν, Λασινας και Σέρα - Χορός χορεύονται αποκλειστικά από άνδρες.

β) Οι γυναίκες προτιμούν τους χορούς Μονός, Ομάλ, Τρυγόνας, Ομάλ Κάρς και Πατούλας. Και συνεχίζουμε την παρουσίαση των ποντιακών χορών:

- Χορός Κοτσαγγέλ:

Χορεύεται από άνδρες και γυναίκες και συνο-

δεύεται από τραγούδι. Ο κορυφαίος του χορού περιέχεται διάφορα μέρη του σπιτιού οι δε άλλοι χορευτές τον ακολουθούν. Χορεύεται κατά τα ξημερώματα μετά το γάμο. Χαρακτηρίζεται σαν αποχαιρετιστήριος χορός κάθε γιορτής.

- Χορός Μπερτίτσα:
Είναι χορός κυκλικός, χορεύεται από άνδρες και γυναίκες.

Ο αρχηγός του χορού υποκλίνεται προς μια χορεύτρια, η οποία απασπάται από τους άλλους και χορεύει ρυθμικά με τον αρχηγό δίνοντας σ' αυτόν εναλλάξ τα μπράτσα της.

Ακολούθως ο χορευτής χορεύει εναλλάσσοντας τη χορεύτρια με ένα έκαστο των υπολοίπων χορευτών και χορευτριών.

- Χορός Μόντσοнос:

Χορός κυκλικός χορεύεται από άνδρες και γυναίκες.

- Χορός Πατούλας (Πι-

πιλομάντενα)

Πατούλα ή παχουλή ή αφράτη γυναίκα. Χορεύεται κατά προτίμηση από γυναίκες. Είναι χορός όπου επικρατεί η ευθυμία και η χαρά (την πιλομάντενα κάτε διτεμάτενα κι αν κι διτεμάτενα φυγαδαζομάτενα).

- Χορός Εμπροπισ':
Χορεύεται από άνδρες και γυναίκες δεν είναι κυκλικός. Χορεύεται προς τα δεξιά.

- Πιτσάκ - ωίν ή Πυρρίχιος:

Προέρχεται από τις Τούρκικες λέξεις και σημαίνουν "παιγίδι με μακαίρια".

Στο τέλος του Σέρα οι χορευτές μένουν ακίνητοι και δυο από τους χορευτές χωρίζονται από τους άλλους και φέρνουνε μακαίρια με μεγάλα πηδήματα και γρήγορες κινήσεις αντιμετώπιζον ο ένας τον άλλο. Είναι ο κατ' εξοκλήν πολεμικός χορός των Ποντιών.

ΠΑΛΑΙΟ ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΣΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

Συνεχίζω γύρω από τις εκδόσεις, που αναφέρονται στους διωγμούς, που έχει υποστεί ο ποντιακός ελληνισμός από τους Τούρκους, με αφορμή τον 20ο αιώνα μας.

Στο πρώτο μέρος του σημειώματός μου (βλ. "Αργοναύτης" φύλλο 69, σελ. 3η), προέταξα αναλυτική εισαγωγή μου στο θέμα τούτο.

Και στη συνέχεια, ακολουθήθηκα με την παρουσίαση της πολύ ενδιαφέρουσας μονογραφίας του ε.α. στρατιωτικού - νομικού και συγγραφέα κ. Χάρη Τσιριντζή, που κυκλοφορεί (από το 1993) με τίτλο "Επιτέλους τον ξεριζώσαμε".

Σ' αυτό, το δεύτερο σημείωμα, θέλω να παρουσιάσω ένα βιβλίο, που αποδίδει την πραγματικότητα απ' άλλη άποψη και συγκεκριμένα στη λογοτεχνική.

Κυκλοφόρησε, με τη μορφή συλλογής διηγημάτων, στη σειρά των εκδόσεων "Ελληνική Ευρωεκδοτική" (1994), με 134 σελίδες και τίτλο:

2. Νόρα Κωνσταντινίδου: Το ξεριζώμα και το ρίζωμα των Ποντίων.

Αντί άλλης κριτικής μου (ανα-)δημοσιεύω τον πρόλογο μου, τον οποίο έγραφα και προτάσσεται στην έκδοση.

Εχει ως εξής:
ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1. Η αγαπητή φίλη Νόρα Κωνσταντινίδου (δασκάλα και λογοτέχνης, κάτοικος της Δράμας) ζήτησε να προλογίσω τη (δεύτερη) έκδοση αυτού του βιβλίου της.

Δεν είμαι αρμόδιος και κατάλληλος για να αξιολογήσω και συνεπώς να παρουσιάσω και να κρίνω ακριβοδικά λογοτεχνικά έργα, ως ειδικός, αφού ασχολούμαι κυρίως με την Ιστορία. Όμως, δεν μου ήταν δυνατό να αρνηθώ να ανταποκριθώ στο αναπάντεχο κάλεσμά της, διότι προσπάθη να αποφεύγω να απογοητεύω όσους - όσες νομίζουν ότι μπορώ να βοηθήσω στις πνευματικές ανησυχίες τους.

Αλλωστε, είναι πάντα ανοικτό και παραμένει άλλο το πρόβλημα για το ποιός είναι ο σκοπός της πνευματικής και της καλλιτεχνικής δημιουργίας,

αν δηλαδή αποβλέπει στο να ικανοποιήσει μονάχα τον συγγραφέα ή τον καλλιτέχνη (οπότε θα έπρεπε να μένει το έργο τους ανέκδοτο ή ανέκθετο) ή, αντίθετα, ο σωστός προορισμός του είναι να προβληματίσει και να ωφελήσει πνευματικά ή και ψυχικά τους ομοσυνέπαιθους (γι' αυτό και δημοσιοποιείται η ύπαρξή του). Νομίζω, ότι η καταξίωση ενός έργου επιτυγχάνεται μόνο όταν είναι βατό, προσίτο στο πλήθος ή στους όσους περισσότερους είναι δυνατό, ώστε να "μορφώνει", γιατί ο (πνευματικός) πολιτισμός χρειάζεται να κατατείνει στην ανύψωση ολόκληρου του λαού και όχι μονάχα στην ευχαρίστηση και στην εξεύρεση απασχολήσεως μιας προνομιακής, μικρής, κλειστής ομάδας αληθινών ή επίπλαστων "κοιτητοφίλων" ή και ειδικών, των οποίων η γνώμη έχει, βέβαια κάποια (συνήθως δε βαρύνουσα) σημασία, αλλά όχι και αποκλειστική, όπως αποδείχθηκε από τις μεγάλες πλάνες της, μέχρι και τις απαράμιλλες γκάφες ειδημόνων, οι οποίοι συχνά δεν κρίνουν με αντικειμενικότητα, παρασυρόμενοι από τα προσωπικά συναισθήματά τους, της αγάπης ή της έχθρας.

Με αυτές τις σκέψεις, αποδέχθηκα την πρόταση, αφού έθεσα την προϋπόθεση να διαβάσω πρώτα τα δακτυλογραφημένα κείμενα, ώστε να έχω και προσωπική επιβεβαίωση της δηλώσεως της συγγραφέως, πως πρόκειται για διηγήματα με αφορμή πραγματικές ιστορίες του ποντιακού ελληνισμού, οπότε σκέφθηκα ότι θα νομιμοποιούμουν να προλογίσω το βιβλίο της, ως Πόντιος και ιστορικός. Πάντως, το κείμενό μου αποτελεί την άποψη ενός απλού αναγνώστη, βιβλιοφίλου, με πνευματικές και εθνικές ανησυχίες, ο οποίος, παράλληλα, απασχολείται και με την Ιστορία.

2. Εξάλλου, υπάρχει και ένας άλλος, κρίσιμος, προβληματισμός: Ποιός είναι ο καταλληλότερος τρόπος, ώστε να προκληθεί το ενδιαφέρον της πλειοψηφίας των ανθρώπων για το διάβασμα εκδόσεων, που αποβλέπουν στη μέθεξη με το παρελθόν, με την Ιστο-

ρία και με την πολιτιστική παράδοση ενός τόπου και της Ελλάδας ειδικά;

Είναι δυνατόν να ελπίζουμε ότι οι πολλοί από μόνοι τους θα ενδιαφερθούν ξαφνικά και πως θα καταπιασθούν με τη μελέτη (ή, έστω, με το διάβασμα) συγγραμμάτων της Ιστορίας;

Μήπως θα πρέπει λοιπόν να προσπαθήσουμε να αποκτήσουν τούτοι πρώτα κάποια προσοικείωση με το βιβλίο γενικά, αρχίζοντας από τα λογοτεχνικά έργα, τα οποία είναι πιο ευχάριστα και προσίτα;

Νομίζω ότι τα μυθιστορήματα και τα διηγήματα με ιστορικό υπόβαθρο είναι ο πιο πρόσφορος δρόμος για να οδηγήσουν τη μεγάλη μάζα των υποψήφιων αγοραστών - αναγνωστών (και των δύο φύλων, όλων των ηλικιών) στη γνώση του παρελθόντος της χώρας και τελικά να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις, ώστε ένα μέρος τούτων να ενσوخοληθεί ύστερα και με τη μελέτη βιβλίων καθαρά ιστορικού περιεχομένου.

Να, λοιπόν, γιατί προλογίζω ευχαρίστως τη συλλογή διηγημάτων της Νόρας Κωνσταντινίδου, εφ' όσον τα περιεχόμενα κείμενα έχουν ως πυρήνα τους ιστορικά επεισόδια και αναπλάθουν, πετυχημένα, γεγονότα τα οποία μπορεί να φαίνεται ότι αναφέρονται συχνά σε ένα ή λίγα πρόσωπα, αλλά ας μην ξεχνάμε ότι και τα μωσαϊκά κατασκευάζονται από μικρές ψηφίδες, ακόμα δε και ότι ο φαινομενικά απέραντος Ωκεανός της θάλασσας αποτελείται από ελάχιστες στο μέγεθος σταγόνες, οι οποίες ενωμένες τον σχηματίζουν και τον δημιουργούν.

3. Η συγκεκριμένη συλλογή διηγημάτων της Νόρας Κωνσταντινίδου είναι, συνεπώς, σημαντική, γιατί υπηρετεί άριστα τον περιγραφέντα σκοπό, αφού τα κείμενά της έχουν δυνατό ιστορικό υπόβαθρο, δηλαδή σπρίζονται σε πραγματικά γεγονότα, που συνέβησαν στους Έλληνες του Πόντου, όταν ξεκίνησαν "Πρόσφυγες" από εκεί για να φτάσουν και να παλέψουν για να ζήσουν στην Ελλάδα και ιδιαίτερα στη Μακεδονία μας, καθώς φανερώνεται και

στον καινούργιο τίτλο του βιβλίου, όπως διαμορφώθηκε τούτος, τελικά. Αλλά απ' αυτά αναφέρονται στον "ξεριζωμό" απ' εκεί και άλλα στο "ρίζωμα" εδώ, δηλαδή σε δύο εξίσου δύσκολες καταστάσεις που έδωσαν και τον τίτλο της συλλογής. Ετσι, συντηρείται ζωντανή η ιστορική συνέχεια.

Ασχετα δε με το αναμφισβήτητο ταλέντο της διηγηματογράφου, η Νόρα επεξεργάστηκε με πολλή τέχνη και επιτυχία συγκεκριμένα ιστορικά δεδομένα, με αποτέλεσμα να προβληματίζει πνευματικά και ψυχικά τον αναγνώστη (ή την αναγνώστρια) και να τον υποχρεώνει υποσυνείδητα να συμπάσχει και να συμμετέχει στην αναπαράσταση εκείνων των καταστάσεων. Και, συνεπώς, τον μορφώνει και τον διαπλάθει, καθώς έκαμαν οι αρχαίοι Έλληνες τραγωδοί και κωμωδοί του θεάτρου, σύμφωνα και με τον γνωστό ορισμό του πανεπιστήμια Μακεδονία Αριστοτέλη. Ετσι, όμως, επιδιώκεται και κατορθώνεται και ο προβληματισμός μας γύρω και από τα εθνικά θέματα και κατευθύνεται σε πατριωτικούς στόχους ο πολίτης (και των δύο φύλων) της χώρας μας, σε μια εποχή κατά την οποία αυξήθηκαν και μεγάλωσαν οι ορατοί κίνδυνοι, που γυροφέρνουν, άλλωστε, ανέκαθεν...

Σημείωσα, βέβαια, ότι δεν είμαι κριτικός της λογοτεχνίας, ούτε ασχολούμαι ειδικά με την ανάγνωση (πολύ περισσότερο δε με το γράψιμο) παρόμοιων βιβλίων. Όμως, την έλλειψή μου, ειδικής και βαρύνουσας γνώμης, πιστεύω ότι μετριάσει η αγάπη μου για τον τόπο μας και η ποντιακή καταγωγή μου, πέρα από τη βιβλιοφιλία μου. Εξηγήσα, ακόμα, την άποψή μου για τη χρησιμότητα παρόμοιων βιβλίων ως προς το τελικό πλησίασμα των πολλών σε έργα ιστορικού περιεχομένου. Συνεπώς, δικαιούμαι να έχω γνώμη για το βιβλίο αυτό, πολύ περισσότερο αφού αφιέρωσα μία εβδομάδα για να μελετήσω κ.τ.λ. τα διηγήματά του και για να κατογράψω και να μεταβιβάσω τις σκέψεις και τις παρατηρήσεις μου στη συγγραφέα.

Όλα τα δημοσιευόμενα (μετά νέα πεξεργασία, συμπληρώσεις και διορθώσεις) κείμενα του βιβλίου παρουσιάζουν πολύπλευρο ενδιαφέρον, όπως θα διαπιστώσουν οι διάφοροι ειδικοί στον κλάδο τους (λογοτέχνες κ.α.). Προσωπικά (χωρίς να αγνώω ότι για την τέχνη ή αλλιώς κριση παίζει σημαντικό ρόλο και ο χαρακτήρας, η ανάλογη ψυχοσύνθεση και η πνευματική συγκρότηση του αναγνώστη ή της αναγνώστριας, επίσης δε και η ημέρα, ή ακόμα, και η ώρα που τα διάβασε, δηλαδή ποια ήταν η ψυχική κατάστασή της στη συγκεκριμένη στιγμή, πιστεύω ότι το αποκορύφωμα της συγκινησεως προκαλεί το διήγημα, το οποίο έχει τον τίτλο "Η τιμημένη φορεσιά". Εντυπωσιακές είναι και οι διηγούμενες περιπτώσεις στα κείμενα, που φέρουν τους τίτλους "Πορεία στα κίονια", "Το λάμα του μετανάστη" και "Το κόκκινο καπέλο", αν και τα άλλα (ή και άλλα) έχουν αξιοσημείωτη πλοκή.

Το βιβλίο της Νόρας Κωνσταντινίδου είναι αξιόλογο, διότι προβληματίζει, "οργίζει" για τη σκληρότητα και τη βαρυστία των Τούρκων αλλά και συγκεκριμένων ανθρώπων ελληνικής καταγωγής, που όμοιους τους συναντάμε και στις ημέρες μας, γιατί οι εποχές έρχονται και παρέρχονται, μα δεν εκλείπουν οι κακοί και οι καλοί χαρακτήρες. Ετσι, ο αναγνώστης ή η αναγνώστρια του έργου δέχεται ασυναίσθητα την επίδραση από τις τέτοιες ή αλλοίωτες πράξεις των συνανθρώπων, δοκιμάζεται, αποδοκιμάζει ή επιδοκιμάζει, αναλογα με την περίπτωση και τον ψυχογενεματικό εξοπλισμό του "πασχοντος".

Τέλος, εφ' όσον πρόκειται για διηγήματα με ιστορικό πυρήνα, το βιβλίο της Νόρας Κωνσταντινίδου πλουτίζει, διασάει και διαιώνει και τις ιστορικές μνήμες και τις παραδόσεις. Και τούτο είναι εξαιρετικά σημαντικό στα "δύοεκα χρόνια", που βιώνουμε...

Βέροια 19-1/1/1994
Γιώργος Χ. Χιονίδης

Γερμανία. Γι' αυτό θα ήθελα να συνεχίσετε να μου στέλνετε την εφημερίδα σας. Τη συνδρομή μου θα την καταβάλλω το καλοκαίρι που θα έρθω στην Ελλάδα, όπου ελπίζω να σας γνωρίσω και προσωπικά. Επίσης θα χαίρομαι, αν μπορούσα να συνεργαστώ μαζί σας, στέλνοντας άρθρα για την εφημερίδα της Ευξείνου Λέσχης.

Με φιλικούς χαιρετισμούς
Λίτσα Αδαμίδου

Υ.Γ.: Ευχαριστούμε πολύ τον φίλο μας κ. Κώστα Καραπαναγιωτίδη.

Σημείωση "Αργοναύτη": Χαρά για τον "Αργοναύτη" όταν επικοινωνεί με τους νέους μας και μάλιστα με τα νιάτα που βρίσκονται στο εξωτερικό, όπως η δ. Λίτσα Αδαμίδου. Ο "Αργοναύτης" περιμένει τη συνεργασία σας δ. Λίτσα. Γειά σου από τη Βέροια.

Η μητρική γλώσσα

Σ' ένα ορεινό χωριό της Γεωργίας δύο αδελφια, ηλικίας κάτω των 10 ετών, φύλαγαν κασίκια, όχι πολύ μακριά από το πατρικό τους σπίτι. Κάποια στιγμή ακούστηκαν κάτι φωνές σαν κλάματα παιδιών. Τα αδελφια είχαν εξαφανιστεί. Οι γονείς τους που αντιλήφθηκαν έτρεξαν να δουν τι συμβαίνει. Δύο τρεις μέρες μαζί με τους γονείς ψάξαν κι άλλοι από τη γύρω χωριά, χωρίς κανένα αποτέλεσμα.

Σε κάποιο παιδοπάζαρο της Ευρώπης τ' αδελφια χάρισαν. Τον μεγάλο Κώτσια οι παιδέμποροι τον πούλησαν σε Τούρκους, τον Ιάσσο το μικρότερο, σε Φράγκους.

Ο μεγάλος, ύστερα από λίγα χρόνια έγινε μωσαμβανός με το όνομα Μαχμούτ και ο μικρός γνήσιος καθολικός με το όνομα Βίκτωρ.

Και τα δύο αδελφια σπούδασαν στρατιωτικό τέχνη, σε διαφορετικό στρατόπεδο. Ο μεγάλος

Αφήγηση:
Κ. Κυριακίδης

Ολα τα δημοσιευόμενα (μετά νέα πεξεργασία, συμπληρώσεις και διορθώσεις) κείμενα του βιβλίου παρουσιάζουν πολύπλευρο ενδιαφέρον, όπως θα διαπιστώσουν οι διάφοροι ειδικοί στον κλάδο τους (λογοτέχνες κ.α.). Προσωπικά (χωρίς να αγνώω ότι για την τέχνη ή αλλιώς κριση παίζει σημαντικό ρόλο και ο χαρακτήρας, η ανάλογη ψυχοσύνθεση και η πνευματική συγκρότηση του αναγνώστη ή της αναγνώστριας, επίσης δε και η ημέρα, ή ακόμα, και η ώρα που τα διάβασε, δηλαδή ποια ήταν η ψυχική κατάστασή της στη συγκεκριμένη στιγμή, πιστεύω ότι το αποκορύφωμα της συγκινησεως προκαλεί το διήγημα, το οποίο έχει τον τίτλο "Η τιμημένη φορεσιά". Εντυπωσιακές είναι και οι διηγούμενες περιπτώσεις στα κείμενα, που φέρουν τους τίτλους "Πορεία στα κίονια", "Το λάμα του μετανάστη" και "Το κόκκινο καπέλο", αν και τα άλλα (ή και άλλα) έχουν αξιοσημείωτη πλοκή.

Το βιβλίο της Νόρας Κωνσταντινίδου είναι αξιόλογο, διότι προβληματίζει, "οργίζει" για τη σκληρότητα και τη βαρυστία των Τούρκων αλλά και συγκεκριμένων ανθρώπων ελληνικής καταγωγής, που όμοιους τους συναντάμε και στις ημέρες μας, γιατί οι εποχές έρχονται και παρέρχονται, μα δεν εκλείπουν οι κακοί και οι καλοί χαρακτήρες. Ετσι, ο αναγνώστης ή η αναγνώστρια του έργου δέχεται ασυναίσθητα την επίδραση από τις τέτοιες ή αλλοίωτες πράξεις των συνανθρώπων, δοκιμάζεται, αποδοκιμάζει ή επιδοκιμάζει, αναλογα με την περίπτωση και τον ψυχογενεματικό εξοπλισμό του "πασχοντος".

Τέλος, εφ' όσον πρόκειται για διηγήματα με ιστορικό πυρήνα, το βιβλίο της Νόρας Κωνσταντινίδου πλουτίζει, διασάει και διαιώνει και τις ιστορικές μνήμες και τις παραδόσεις. Και τούτο είναι εξαιρετικά σημαντικό στα "δύοεκα χρόνια", που βιώνουμε...

Βέροια 19-1/1/1994
Γιώργος Χ. Χιονίδης

Γερμανία. Γι' αυτό θα ήθελα να συνεχίσετε να μου στέλνετε την εφημερίδα σας. Τη συνδρομή μου θα την καταβάλλω το καλοκαίρι που θα έρθω στην Ελλάδα, όπου ελπίζω να σας γνωρίσω και προσωπικά. Επίσης θα χαίρομαι, αν μπορούσα να συνεργαστώ μαζί σας, στέλνοντας άρθρα για την εφημερίδα της Ευξείνου Λέσχης.

Με φιλικούς χαιρετισμούς
Λίτσα Αδαμίδου

Υ.Γ.: Ευχαριστούμε πολύ τον φίλο μας κ. Κώστα Καραπαναγιωτίδη.

Σημείωση "Αργοναύτη": Χαρά για τον "Αργοναύτη" όταν επικοινωνεί με τους νέους μας και μάλιστα με τα νιάτα που βρίσκονται στο εξωτερικό, όπως η δ. Λίτσα Αδαμίδου. Ο "Αργοναύτης" περιμένει τη συνεργασία σας δ. Λίτσα. Γειά σου από τη Βέροια.

Η μητρική γλώσσα

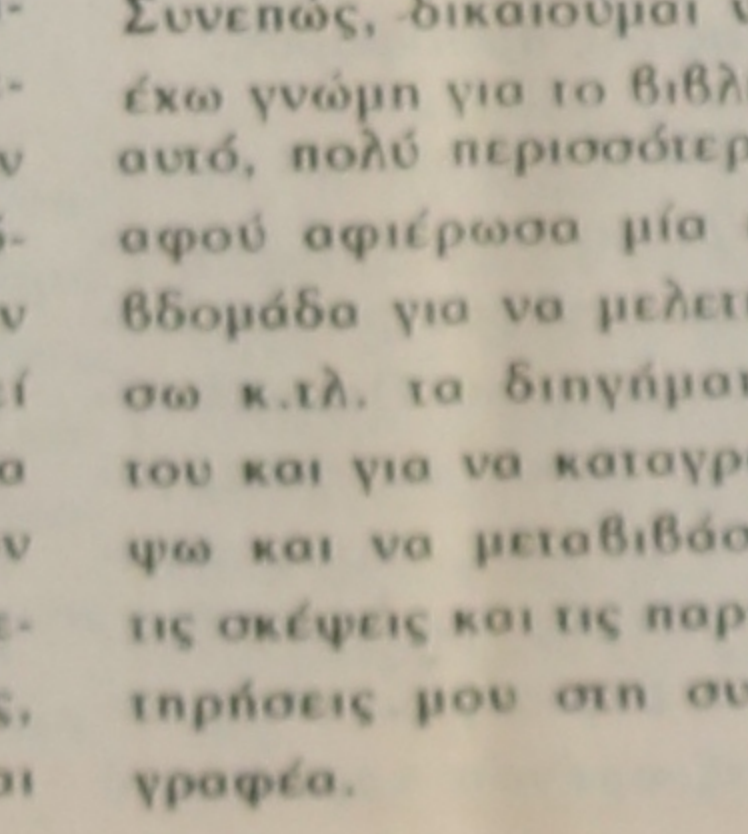
Σ' ένα ορεινό χωριό της Γεωργίας δύο αδελφια, ηλικίας κάτω των 10 ετών, φύλαγαν κασίκια, όχι πολύ μακριά από το πατρικό τους σπίτι. Κάποια στιγμή ακούστηκαν κάτι φωνές σαν κλάματα παιδιών. Τα αδελφια είχαν εξαφανιστεί. Οι γονείς τους που αντιλήφθηκαν έτρεξαν να δουν τι συμβαίνει. Δύο τρεις μέρες μαζί με τους γονείς ψάξαν κι άλλοι από τη γύρω χωριά, χωρίς κανένα αποτέλεσμα.

Σε κάποιο παιδοπάζαρο της Ευρώπης τ' αδελφια χάρισαν. Τον μεγάλο Κώτσια οι παιδέμποροι τον πούλησαν σε Τούρκους, τον Ιάσσο το μικρότερο, σε Φράγκους.

Ο μεγάλος, ύστερα από λίγα χρόνια έγινε μωσαμβανός με το όνομα Μαχμούτ και ο μικρός γνήσιος καθολικός με το όνομα Βίκτωρ.

Και τα δύο αδελφια σπούδασαν στρατιωτικό τέχνη, σε διαφορετικό στρατόπεδο. Ο μεγάλος

Αφήγηση:
Κ. Κυριακίδης

ΑΞΙΟΙ ΛΑΜΠΑΔΗΔΡΟΜΟΙ...

Συνέχεια από την 1η σελ.

μιουργικότητα και στην σθεναρή στάση και πράξη μερικών (5, 10, 20..., 50..., 100!...) ενθουσιωδών νέων μας, οι οποίοι παρά το ξενόφερτο τρόπο ζωής, που έχει κατακλύσει την χώρα μας εξαιτίας του τουρισμού και της εντάξεώς μας στην Ε.Ε., αγωνίζονται υποδειγματικά και άοκα, "με νύκτα και με δόντια" που λέει ο λόγος, να διατηρήσουν σε υψηλό επίπεδο, ό,τι το ποντιακό!

Όταν, λοιπόν, υπάρχουν νέοι άνθρωποι, όπως νέι παραδείγματι οι Κ. Καραπαναγιωτίδης, Στ. Τσομίδης, Βλ. Αγτζίδης, Χρ. Μαχαιρίδης, Στ. Ταγίδης, Α. Τερζάς, Τ. Αντωνιάδης, Ι. Μπουσακίδης, Γ. Μελετιδής κ.λ.π. (για να μείνουμε μόνον σ' αυτούς), όλα δείχνουν πως ο Πόντος, η ποντιακή ιδέα, που εκφράζεται με την διάλεκτό μας, τους χορούς μας, τα έθιμά μας, την... κουζίνα μας, κ.α., δεν θα χαθούν, δεν θα σβύσουν, αλλά θα συντηρούνται από γενιά σε γενιά και θα παραμείνουν αιώνια ανόθευτα κι αναλλοίωτα στο πέρασμα του χρόνου.

Όμως, ας μου επιτραπεί σήμερα να μείνω για λίγο σ' ένα τέτοιο άξιο λαμπαδηδρόμο της ποντιακής ιδέας, της ποντιακής συνέχειας: τον κ. Γιάννη Μελετιδίδη!

Διότι, κι αυτός προσφέρει έργο και έργο πολύτιμο και αξιομίμητο. Όταν κρατά, σχεδόν μόνο τους τον "Αρχοναύτη" (επίσημο όργανο της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας) σε ικανοποιητικότατο επίπεδο, όταν κρατά μόνος του την "Κυριακάτικη Ποντιακή Σελίδα" της εφημερίδας "ΛΑΟΣ" Βέροιας, όταν συμμετέχει ενεργά σε διαγωνισμούς ποντιακής υφής, όταν συμμετέχει σε πάσης φύσεως ποντιακές εκδηλώσεις, όταν αρθρογραφεί συνεχώς κι όταν βεβαίως αποδεικνύεται και σωματειακά παράγων, τί άλλο μένει για να τονισθεί το μέγεθος της προσφοράς του κ. Γιάννη Μελετιδίδη στον χώρο μας;

Αντιπρόεδρος της Κοινότητας με πάρα πολλές αξιόλογες δραστηριότητες και μία πλούσια προσφορά στα κοινά. Η Τώρα μας παρουσιάζει ένα νέο βιβλίο, που φέρει τον τίτλο "Οδοιπορικό στο συνοικισμό "Προμηθέα" Βέροιας", εκδ. του ομώνυμου Μορφωτικού Συλλόγου, Βέροια 1995 (παρενθετικά αξίζει να σημειώσουμε ότι το ιστορικό διήγημα "Οι Οικιστές του Συνοικισμού Προμηθέα Βέροιας", που εντάσσεται στο παραπάνω βιβλίο, έτυχε βραβεύσεως σε Πανελλήνιο Διαγωνισμό ποτυακού διηγήματος σε ποντιακή διάλεκτο ή νεοελληνική γλώσσα).

Του κ. Ανδρέα Ελ. Ταταρίδη

Είμαι με το πιο πάνω βιβλίο του ο συγγραφέας μας κ. Γιάννης Μελετιδής επιβεβαιώνει την αξία του και την αφοσίωσή του σε δύο τομείς: στα γράμματα και στον Πόντο. Χωρίς να είναι φιλόλογος (οικονομολόγος είν' ο άνθρωπος, δηλ. με αριθμούς "παλεύει" κάθε μέρα) δείχνει τόση έφεση στα γράμματα. Εύγε του!

Εγώ - χωρίς νόχο των τιμή της προσωπικής γνωριμίας μαζί του - καιρως τις πνευματικές του επιτεύξεις και θαυμάζω την αντοχή του! Αλήθεια, πώς τα βγάζει πέρα μ' όλα τα παρακολούθημά του: επαγγελματικά και ερασιτεχνικά; Να μην τον ματιάσω τον εκλεκτό αυτό συμπατριώτη, παρά να ευχηθώ στον Υψιστο να του χαρίσει σωματική και ψυχική αντοχή! Διότι Μελετιδήςδες έχουμε λίγους στις μέρες μας! Και από Μελετιδήςδες έχουν ανάγκη και τα Νεοελληνικά και τα Ποντιακά Γράμματα.

Από την εφημερίδα "ΕΠΟΧΗ" της Τραπεζούτσας (4 Απριλίου 1920, αριθμ. φύλλου 207) αναδημοσιεύουμε το ακόλουθο υπόμνημα των κατοίκων του Λαζιστάν προς την Συνδιάσκεψη του Λουδίνου, που υπεβλήθη μέσω της Γαλλικής Αρμυστίας Τραπεζούτσας. Το αφιερώσαμε στους ανιστόρητους που εξακολουθούν να κάνουν σύγχυση μεταξύ Ελληνοποντίων και Τουρκοκολαζών.

Νεκρολογία

ΙΑΚΩΒΟΣ ΓΟΛΣΟΥΖΙΔΗΣ

Σε τροχαίο δυστύχημα σκοτώθηκε ο αξιαγάπητος νέος Ιάκωβος Γολσουζίδης από την Καβάσιλα Βέροιας.

Αλλο ένα θύμα της ανευθυνότητας κάποιων οδηγών. Εφυγε από τη ζωή πολύ πρόωρα μόλις 31 ετών. Οι γονείς και το μεγάλο συγγενικό του περιβάλλον, ζεστοί πόντιοι με σεβασμό στην παράδοση, είχαν μεγάλα σχέδια για τον επικείμενο γάμο του.

Ηθελαν να τον καμαρώσουν γαμπρό, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στο γνωστό ποντιακό ξεφάντωμα και στην πιστή τήρηση της σχετικής εθιμοτυπίας. Τα όνειρα, όμως, αυτά δεν ήταν γραφτό να πραγματοποιηθούν. Ο Ιάκωβος Γολσουζίδης, ένας συμπαθέστατος και αξιαγάπητος νέος, ξεχωριστός μας φίλος και τακτικός ακροατής της εκπομπής, ήταν το στολίδι του χωριού. Δεν είχε εκθρούς παρά μόνο φίλους.

Τα σπάνια ψυχικά του χαρίσματα, το έντονο ενδιαφέρον του για τα προβλήματα του χωριού έδιναν το στίγμα του σωστού ανθρώπου, του ενεργού πολίτη.

Αντιπρόεδρος της Κοινότητας με πάρα πολλές αξιόλογες δραστηριότητες και μία πλούσια προσφορά στα κοινά. Η

πρωτοφανής συμμετοχή του κόσμου στην εκφορά και τα πάμπολλα στεφάνια επιβεβαιώνουν τα καλά μας λόγια για τον εκκλιπόντα.

Περιττό να τονίσουμε τις ζωντανές μαρτυρίες των παρισταμένων που πνίγονταν μέσα στους λυγμούς.

Νέοι σαν Ιάκωβο Γολσουζίδη και νεκροί ακόμα προσφέρουν για ένα καλύτερο αύριο.

Το φωτεινό του πέρασμα από τη ζωή, όσο σύντομο και αν ήταν, θα εξακολουθεί να ευαισθητοποιεί, να συγκινεί και να συμβάλλει στην πρόοδο της μικρής κοινωνίας όπου έζησε.

Ιδιαίτερα για τους παρόντες της Ευξείνου Λέσχης το παράδειγμά του αποτελεί πηγή δύναμης και δημιουργίας.

Η εκπομπή μας τιμώντας τη μνήμη του σπάνιου φίλου, του τακτικού ακροατή, του άοκα εργατή στα κοινά, διακόπτει για ένα λεπτό τη μετάδοση του προγράμματος, αφήνοντας ν' ακουστεί μόνο ο μακρόσυρτος λυπητερός ήχος της γλυκόλαλης λύρας που τονίζει την οδύνη και το σπαραγμό σε τέτοιες τραγικές στιγμές.

Αιώνια του η μνήμη.
ΤΟ Δ.Σ.
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΕΝΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ

Από την εφημερίδα "ΕΠΟΧΗ" της Τραπεζούτσας (4 Απριλίου 1920, αριθμ. φύλλου 207) αναδημοσιεύουμε το ακόλουθο υπόμνημα των κατοίκων του Λαζιστάν προς την Συνδιάσκεψη του Λουδίνου, που υπεβλήθη μέσω της Γαλλικής Αρμυστίας Τραπεζούτσας. Το αφιερώσαμε στους ανιστόρητους που εξακολουθούν να κάνουν σύγχυση μεταξύ Ελληνοποντίων και Τουρκοκολαζών.

Μετ' επιτάσεως διαδίδεται από τινός και αναγράφεται εις τας εφημερίδας, ότι το Λαζιστάν προσαρτάται εις την Αρμενίαν. Η διάδοσις αυτή είναι δημιούργημα των διαφόρων ποταπών προπαγανδιστών, χωρίς να έχη ουδεμίαν πραγματική υπόστασιν και χωρίς να στηρίζεται εις οιοδήποτε λόγον. Διότι:

α) Από αμνημονεύτων χρόνων, αφ' ότου η ιστορία είναι γνωστή, η χώρα του Λαζιστάν κατοικείτο μόνον από Λαζούς άνευ ουδενός Αρμενίου ή άλλου τινός έθνους. Ουδείς ξένος διαμφισβητεί επί του εδάφους μας ιστορικά δικαιώματα.

β) Εκ των 225 χιλιάδων Λαζών υπάρχουν Ελληνες μόνον 54.

γ) Ουδείς εξ ημών, ουδέ εκ των προγόνων μας ευθυμείται αν ποτέ κατώκησεν Αρμενίος τις εις τα εδάφη της χώρας μας. Επομένως, η επί της χώρας μας διεκδικήσις των Αρμενίων σαφώς αποδεικνύει ότι και οι υπόλοιποι διεκδικήσεις των δεν στηρίζονται επί ουδεμιάς λογικής και ιστορικής βάσεως.

δ) Από πολλών ήδη αιώνων είναι πασίγνωστα τα προσόντα του Λαζικού πληθυσμού, φημιζομένου δια την φιλεργίαν, την ανδρείαν και την αγαθωσύνην του. Δια τους λόγους τούτους ακριβώς, κατά το Συνέδριον του Βερολίνου ο Αγγλος αντιπρόσωπος κατηγορηματικώς απέκρουσε την απαίτησιν των Ρώσων όπως προσαρτήσουν την Λαζίαν. Οι ίδιοι ούτοι λόγοι υφίστανται και σήμερον.

ε) Επομένως από ιστορικής απόψεως κυρίαρχοι της χώρας είμεθα μόνον ημείς. Ουδεμία δε π

δική ή υλική δύναμις δύναται να αφαιρέσει την Λαζίαν. Αλλ' εάν η Συνδιάσκεψις θα ελάμβανεν αντίθετον απόφασιν, δηλούμεν ότι μέχρι του τελευταίου κατοίκου θ' αμυθώμεν υπέρ της χώρας μας. Το δε αθών αίμα το οποίον θα εκύνετο, θα εκρησμευε ως εγερτήριο ούλοισμα δι' όλους τους λαούς τους στενάζοντας υπό τον ζυγόν. Ουδεμία άδικος απόφασις θα πδύνατο ποτέ ν' αποχωρήση την Λαζίαν από την Οθωμανικήν Αυτοκρατορίαν.

Επονται αι υπογραφαί του Μουφί, του Δημάρχου και άλλων προκρίτων του Ρίζε.

Επόμενος ο Αγγλος αντιπρόσωπος κατηγορηματικώς απέκρουσε την απαίτησιν των Ρώσων όπως προσαρτήσουν την Λαζίαν. Οι ίδιοι ούτοι λόγοι υφίστανται και σήμερον.

Επομένως από ιστορικής απόψεως κυρίαρχοι της χώρας είμεθα μόνον ημείς. Ουδεμία δε π

ΠΟΝΤΙΑΚΑ ΠΕΝΘΗ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Ο απρόσμενος θάνατος του Γεωργίου (Γιωρίκα) Γεωργιάδη κατάθαθα λύπησε όλους εκείνους που τον γνώρισαν και ιδιαίτερα τους Πόντιους του Ν. Ηραθίας.

Ο απρόσμενος θάνατος του Γεωργίου (Γιωρίκα) Γεωργιάδη γεννήθηκε το έτος 1943 στο ομορφό ποντιοχώρι της Νάουσας, το Ροδοχώρι.

Παντρεμένος με την Αλίκη Χατζή απέκτησε δύο παιδιά, την Παρθένα και τον Κώστα, 15 και 13 χρόνων αντίστοιχα.

Νέος συμμετείχε στο επιλεκτικό ποντιακό χορευτικό συγκρότημα του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ξεκίνησε συνεργασία με τους νέους της ιδιαίτερής του πατρίδας, στη δημιουργία ενός καταιξιωμένου χορευτικού συγκροτήματος (ποντιακού). Ως επιχειρηματίας του ποντιακού κέντρου "Φάρος" Πατρίδας (Βέροιας) προσέφερε γνήσια ποντιακή ψυχαγωγία, συνεργαζόμενος με κορυφαίους πόντιους καλλιτέχνες.

Αυτά τα λίγα λόγια, μαζί με τα θερμά συλλυπητήρια του Δ.Σ. της ΕΛΒ στην οικογένεια και στους συγγενείς του αείμνηστου Γεωργίου (Γιωρίκα) Γεωργιάδη, σαν ένα ταπεινό κεράκι και σαν αφιέρωμα ξυλαβικά στη μνήμη του.

Ο ήλην εβασίλεψεν και τα πουλόπα κλαίνε... ένας απέντης εδέβεν πλαν και για τον Γιωρίκαν λένε: Τα δάκροπα ντο ξύουσαν απάν και 'ς σο ταφόπο σ' αμάραντα να γίντανε να σκουντουλιζ' το ψυόπο σ'.

Γιάννης Α. Μελετιδής

Επόμενος ο Αγγλος αντιπρόσωπος κατηγορηματικώς απέκρουσε την απαίτησιν των Ρώσων όπως προσαρτήσουν την Λαζίαν. Οι ίδιοι ούτοι λόγοι υφίστανται και σήμερον.

ΛΕΒΕΝΤΙΑ

Λέξη αποκλειστικά ελληνική, αναττικατάσταση, εκφραστική!

Αρετή μεγάλη της φυλής μας. Δεν μπορεί να μεταφραστεί σε άλλη γλώσσα. Λέξη που δεν πρέπει να τη χάσουμε.

Λεβεντιά! Τί ωραία έννοια! Περικληίει τόσα μέσα της! Χάρη, ομορφιά, νεότητα, σφρίγγος, θάρρος, ειλικρίνεια, ανδρεία.

Η λεβέντισσα ή ο λεβέντης είναι ψηλός, λυγερός, έχει ίσιο και σταθερό βλέμμα. Δεν έχει υποκρισίες και μικρότητες, ούτε επίπλαστους τρόπους. Δεν έχει δουλικότητα, ούτε έπαρση. Έχει το μέτρο και το μεγαλείο μέσα του.

Είναι δίκαιος, σωστός, ατρόμητος. Αγαπά τις αξίες και θυσιάζεται γι' αυτές. Μπροστά στον πόνο στέκεται καρτερικός. Στις αντιξοότητες αγωνιστής. Στις δυσκολίες δεν μεμψιμοιρεί. Στα εμπόδια δεν είναι ηττοπαθής.

Λεβεντιά! Δεν την βρίσκουμε μόνο στις λαμπρές της ιστορίας μας σελίδες, αλλά την συναντούμε και στις ζωής τον καθημερινό στίβο.

Λεβεντιά! Ας μην εξορισθεί από την πατρίδα που την γέννησε. Ας μην χαθεί από την γη που την διατήρησε.

Λεβεντιά! Στολίδι ακριβό της φυλής μας!

Ας την κρατήσουμε κι εμείς".

"Τα τραγούδια μας"

ΝΕΟΣ ΔΙΣΚΟΣ ΜΕ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΠΟΝΤΙΑΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ-ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ ΚΩΣΤΑΣ

"Τα τραγούδια μας" είναι ο τίτλος της παραδοσιακής δισκογραφικής δουλειάς της ποντιακής χορωδίας της Ευξείνου Λέσχης Κοζάνης, που μόλις κυκλοφόρησε και περιλαμβάνει 26 παραδοσιακά ποντιακά τραγούδια.

Την διδασκαλία και την επιμέλεια της δισκογραφικής δουλειάς έχει ο υπεύθυνος του χορωδιακού τμήματος, γνωστός Πόντιος καλλιτέχνης Κώστας Καραπαναγιωτίδης.

Τα τραγούδια κυκλοφορούν σε κασσέτες και CD, από την εταιρία ΚΡΟΝΟΣ (Σωκράτους 59, Αθήνα, τηλ. 5222746, φαξ 5925133) και από την Ευξείνου Λέσχη Κοζάνης, τηλ. 0461 36.167.

